

Силабус курсу
Лінгвістичні аспекти теорії
перекладу

Ступінь вищої освіти: доктор філософії (PhD)
Галузь знань: 03 Гуманітарні науки
Спеціальність: 035 Філологія
Освітньо-наукова програма «Філологія»
Рік підготовки – 1, семестр – 2
Компонент освітньої програми: вибіркова дисципліна
Кількість кредитів – 5
Дні занять: відповідно до розкладу
Консультації: п'ятниця, 14.05, ауд. 148
Мова викладання: англійська

Керівник курсу

кандидат філологічних наук, доцент Цепенюк Тетяна Олегівна

Контактна інформація: tsepeniuk@tnpu.edu.ua, 097-77-27-128

Опис дисципліни

Курс «Лінгвістичні аспекти теорії перекладу» покликаний ознайомити здобувачів наукового ступеня доктора філософії із засадами лінгвістичної теорії перекладу. Метою вивчення цього курсу є формування у здобувачів уявлення про переклад як особливий вид діяльності, закладення лінгвістичної бази, необхідної для набуття перекладацьких знань, вмінь і навичок у сфері професійної комунікації.

Навчальний контент

Години			Теми	Результати навчання	Завдання
лекції	пак- тичні	самос- тійна робота			
4	2	14	Тема 1. Linguistic Approach to Translation.	Розуміти суть лінгвістичної основи перекладознавства, знати етапи становлення і розвитку лінгвістичного перекладознавства, усвідомлювати зв'язок між перекладознавством і порівняльним мовознавством. Знати фундаментальні праці Я. Рецкера, М. Федорова, Дж. Кетфорда, П. Ньюмарка, Ю. Найди, М. Бейкер, Л. Бархударова, О. Швейцера і використовувати їх у практичній і науковій діяльності.	Питання для обговорення, вправи, тести, презентації.
4	4	14	Тема 2. Equivalence in Translation.	Розуміти суть поняття «перекладацька еквівалентність», знати основні підходи до тлумачення еквівалентності у працях перекладознавців (Ю. Найда, П. Ньюмарк, В. Коллер, В. Комісаров, М. Бейкер), розуміти	Питання для обговорення, тести, презентації.

				можливі розходження в предметно-логічному значенні еквівалентних слів в оригіналі і перекладі, розрізняти рівні (типи) еквівалентності, знати особливості відтворення в перекладі конотативного і внутрілінгвістичного аспектів значення слів.	
4	2	14	Тема 3. Translatability vs Untranslatability.	Розуміти суть поняття «перекладність/неперекладність тексту», аналізувати основні підходи до його трактування, знати стратифікацію одиниць перекладу, роль контексту для досягнення адекватності перекладу.	Питання для обговорення, тести, презентації.
4	4	14	Тема 4. Semantic Correspondences in Translation.	Розуміти типи розходжень між семантичними системами різних мов, знати: перекладацькі відповідники одиницям вихідної мови різних рівнів, типи семантичних відповідників і принципи їхньої класифікації. Усвідомлювати значення слова в контексті і вплив останнього на вибір відповідника в перекладі. Вміти підбирати відповідники у мові перекладу зважаючи на семантичний об'єм лексичної одиниці у вихідному тексті.	Питання для обговорення, вправи, тести, презентації.
6	4	16	Тема 5. Translation Transformation s.	Знати основні види перекладацьких трансформацій, особливості їхнього застосування, вміти використовувати трансформації у практичній діяльності і аргументувати доцільність їхнього використання у конкретних ситуаціях.	Питання для обговорення, вправи, тести.
4	2	14	Тема 6. Translation Shifts.	Осмислювати поняття «перекладацькі зсуви», знати типологію перекладацьких зсувів і причини їхнього виникнення, аналізувати зсуви на різних мовних рівнях.	Питання для обговорення, вправи, тести, презентації.
4	2	14	Тема 7. Norms of Translation.	Оперувати поняттям «норми перекладу», знати основні види нормативних вимог, жанрово-стилістичні, прагматичні і конвенційні норми перекладу. Розуміти роль нормативних вимог в оцінці якості перекладу. Використовувати поняття «одиниця перекладу» при оцінці якості перекладу. Знати класифікацію смислових помилок в перекладі. Вміти здійснювати оцінку якості перекладу відповідно до заданих критеріїв.	Питання для обговорення, вправи, тести, презентації.
30	20	100	Всього		

Формування програмних компетентностей

Індекс у матриці ОНП	Програмні компетентності
ЗК 1	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, генерування нових ідей.
ЗК 2	Здатність до пошуку, систематизації та критичного аналізу інформації з різних джерел.
ЗК 4	Здатність спілкуватися з науковою спільнотою українською та іноземною (англійською або іншою відповідно до специфіки спеціальності) мовами з метою презентації та обговорення результатів своєї наукової роботи в усній та письмовій формі.
ФК 1	Здобуття глибинних знань у галузі філології, зокрема засвоєння основних концепцій, розуміння теоретичних і практичних проблем, історії розвитку та сучасного стану наукових філологічних знань, оволодіння термінологією з досліджуваного наукового напрямку.
ФК 3	Здатність аналізувати філологічні явища з погляду фундаментальних філологічних принципів і знань, класичних та новітніх дослідницьких підходів, а також на основі відповідних загальнонаукових методів.
ФК 4	Здатність розв'язувати широке коло проблем і завдань у галузі філології на основі розуміння їх природи, чинників впливу, тенденцій розвитку і з використанням теоретичних та експериментальних методів.
ФК 8	Здатність до викладацької діяльності в межах спеціальності «Філологія».
Програмні результати навчання	
ПРН 2	Знати основні класичні та новітні філологічні концепції, фундаментальні праці конкретної філологічної спеціалізації, глибоко розуміти теоретичні й практичні проблеми в галузі дослідження.
ПРН 3	Уміти проводити огляд, критичний аналіз, оцінку й узагальнення різних наукових поглядів у галузі дослідження, формулювати й обґрунтовувати власну наукову концепцію.
ПРН 4	Обирати адекватну предмету філологічного дослідження методологію, запроваджувати сучасні методи наукових досліджень для розв'язання широкого кола проблем і завдань у галузі філології.
ПРН 9	Ефективно спілкуватися і взаємодіяти в науковому просторі, зокрема й міжнародному, для розв'язання різноманітних фахових вузькоспеціальних і загальних завдань у галузі філології та міждисциплінарних досліджень.
ПРН 10	Презентувати результати власних оригінальних наукових досліджень державною та іноземною мовами в усній та писемній формі: продукувати і грамотно оформлювати різножанрові наукові тексти відповідно до сучасних вимог (стаття, есе, презентація, виступ на конференції, публічна науково-популярна чи наукова лекція тощо).
ПРН 11	Організовувати викладання філологічних дисциплін відповідно до завдань та принципів сучасної вищої освіти, вимог до його наукового, навчально-методичного та нормативного забезпечення, використовувати різноманітні форми організації навчальної діяльності студентів, діагностики, контролю та оцінки ефективності навчальної діяльності.
ПРН 12	Реалізовувати стратегії дослідницького самовдосконалення та обирати засоби саморозвитку. Демонструвати значну авторитетність, інноваційність, високий ступінь самостійності, академічну та професійну доброчесність, постійну відданість розвитку нових ідей або процесів у передових контекстах професійної та наукової діяльності.

Літературні джерела

1. Бархударов Л.С. Язык и перевод. Вопросы общей и частной теории переводов. М. : Междунар. отношения, 1975. 239 с.

2. Катфорд Дж. К. Лингвистическая теория перевода: об одном аспекте прикладной лингвистики. М.: Едиториал УРСС, 2004. 208 с.
3. Комиссаров В. Н. Лингвистика перевода. М.: Междунар. отношения, 1980. 167 с.
4. Комиссаров В. Н. Теория перевода. (Лингвистические аспекты). М.: Высш.шк., 1990. 250 с.
5. Комиссаров В. Н. Современное переводоведение. М.: ЭТС, 2001. 424 с.
6. Лингвистические аспекты теории перевода (хрестоматия). Ер.: Лингва, 2007. 307 стр
7. Рецкер Я. И. Теория перевода и переводческая практика. Очерки лингвистической теории перевода. М.: Междунар. отношения, 1974. 216 с.
8. Теорія перекладу: [авт.-упор. О. А. Кальниченко]. Харків: Вид-во НУА, 2017. Ч. 1. 64 с.
9. Федоров А. В. Основы общей теории перевода (лингвистические проблемы) : учеб. Пособие. 4-е изд., перераб. и доп. М. : Высш. шк., 1983. 303 с.
10. Швейцер А. Д. Перевод и лингвистика. М. : Ордена Трудового Красного Знамени Воен. изд-во М-ва Обороны, 1973. 124 с.
11. Швейцер А. Д. Теория перевода. Статус, проблемы, аспекты. М.: Наука, 1988. 215 с.
12. Baker M. In Other Words: A Coursebook on Translation. London; New York: Routledge, 1992. 352 p.
13. Catford J. C. A Linguistic Theory of Translation: An Essay in Applied Linguistics. London: Oxford University Press, 1965. 103 p.
14. Frawley W. Prolegomenon to a Theory of Translation. Translation: Literary, Linguistic, and Philosophical Perspectives. (Ed.). London ; Toronto: Associated University Presses, 1984. P. 159–75.
15. Kade O. Zufall und Gesetzmäßigkeit in der Übersetzung. Beiheft zur Zeitschrift Fremdsprachen I. Leipzig : Enzyklopädie, 1968. 128 S.
16. Koller W. Einführung in die Übersetzungswissenschaft. Heidelberg : Quelle & Meyer, 1979. 357 ss.
17. Koller W. Equivalence in Translation Theory. *Readings in Translation Theory*. Helsinki : Oy Finn Lectura Ab, 1989. P. 99–104.
18. Koller W. The Concept of Equivalence and the Object of Translation Studies. *Target*. 1995. Vol. 7(2). P. 191–222.
19. Newmark P. About Translation. Clevedon : Multilingual Matters, 1991. 184 p.
20. Nida E. Toward a Science of Translating. Leiden : E. J. Brill, 1964. 331 pp.
21. Pym A. Translation and Text Transfer. Frankfurt/Main, Berlin ; Bern ; New York ; [et al.] : Peter Lang, 1992. 228 pp.
22. Pym A. European Translation Studies, une science qui dérange, and Why Equivalence Needn't Be a Dirty Word. *TTR*. 1995. Vol. 8 (1). P. 153–176.
23. Pym A. Exploring Translation Theories. London/New York: Routledge, 2010. 186 p.
24. Snell-Hornby M. Translation Studies. An Integrated Approach. Amsterdam – Philadelphia: John Benjamins, 1988. 172 p.
25. Toury G. Equivalence and Non-Equivalence as a Function of Norms. *Search of a Theory of Translation*. Tel Aviv : Porter Institute, 1980. P. 63–70.

Політика оцінювання

- **Політика щодо дедлайнів та перескладання.** Роботи, які здано з порушенням термінів без поважних причин, буде оцінено на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності). Перескладання модуля відбувається за наявності поважних причин.
- **Політика щодо академічної доброчесності.** Письмові роботи викладач перевіряє на наявність плагіату і допускає до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше 20%. Списування під час модульних робіт та екзаменів заборонено (у т. ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволено використовувати лише під час онлайн-тестування (наприклад, у програмі MOODLE).
- **Політика щодо відвідування.** Відвідування занять є обов'язковим компонентом освітнього процесу. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування, участь в представленні соціального проекту) навчання може відбуватися в онлайн-формі за погодженням із керівником курсу.

Остаточна оцінка за курс розраховується таким чином:

Види оцінювання	% від остаточної оцінки
Тема 1	10
Тема 2	10
Тема 3	10
Тема 4	10
Тема 5	10
Тема 6	10
Тема 7	10
ІНДЗ (написання есе)	20
Модульний контроль (теми 1-7) – завдання, тести	10

Шкала оцінювання студентів:

ECTS	Бали	Зміст
A	90-100	зараховано
B	85-89	зараховано
C	75-84	зараховано
D	65-74	зараховано
E	60-64	зараховано
FX	35-59	не зараховано з можливістю повторного складання
F	1-34	не зараховано з обов'язковим повторним курсом

До силабусу додано такі матеріали:

- 1) навчально-методичний комплекс (лекційний матеріал, завдання для практичних занять, сформульована тематика ІНДЗ, завдання для модульного контролю);
- 2) електронний навчально-методичний комплекс у системі MOODLE.